

ANNA A JIŘÍ KOUŘILOVI
JOŠT: CENA VZPOMÍNEK
UKÁZKA Z KNIHY

Výpad. Dřevěný kachehandový nůž nepříjemně blízko obličeje. Úskok. Zavravorání. A nakonec žuchnutí, které provázelo Jošův nevyhnutelný pád do písku.

„Bojuješ jak ponocnej,“ poznamenal Bruno.

„Taky se tak cítím,“ ušklíbl se Još ze země. Dopadl tvrdě a při pokusu o pohyb ho nepříjemně píchlo v zádech. Sykl bolestí.

„Poslední lekce kachehandu v tomhle roce a ty ji proležíš,“ zazubil se jeho protivník, odložil dřevěnou čepel a natáhl ke kamarádovi ruku. Još se pevně chytil.

„Tak co, odvěta?“ zeptal se Bruno s úsměvem, když mu pomohl na nohy.

„Dneska jsi nějak krvelačný.“

Bruno pokrčil rameny. „Končí školní rok, musím si užít výher do zásoby. To víš, Bastiana neporazím tak snadno jako tebe.“

Još se donutil k úsměvu. Zlobilo ho, že zase prohrál. Bruno se za poslední půlrok neskutečně zlepšil – patřil k nejlepším v ročníku. Još za ním navzdory vší snaze zaostával. Dokonce ho už napadlo, že se na kachehand vykašle a bude se věnovat jinému sportu, ale vlastní ješitnost mu to nechtěla dovolit.

Kachehand přece jen představoval jaksi prestižní záležitost. Starý bojový styl, kterým ogradenští mágové nahrazovali často velmi ničivé čarodějné souboje. Přestože se při něm používaly nože (jejichž délku pravidla omezovala na dvanáct palců, protože nošení delších čepelí mágům zakazoval zákon), dle původní myšlenky měla být nejdůležitější zbraní hlava. Gró kachehandu spočívalo v získání výhody pomocí nenápadných kouzel, na jejichž sesílání se Još moc těšil. Proto ale musel přečkat ročník, kdy jeho výkon závisel jen na hbitosti a síle.

„Už ho nechej, Bruno,“ ozvalo se a oba kluci se svorně otočili čelem vzad. O zábradlí oválného pískem vysypaného cvičiště se tam opírala Rézi. Byla celá v jezdeckém a nakrucovala si na prst pramen světlých vlasů. Jošovi neuniklo, jak pozorně si ho prohlíží. „Koukej na ty pytle pod očima. Určitě zase nespál.“

„Jo, vidím. Nejspíš celou noc tajně trénoval na náš dnešní střet.“

„O tom silně pochybuju,“ založila si Rézi ruce na prsou. Još se odvrátil. Sám si moc dobře uvědomoval, jak ztrhaně vypadá, ale nestál o ničí lítost. Zvláště ne o Rézinu.

„Pánové, soustřeďte se! Hodina ještě neskončila!“ štěkl profesor Kosiba jejich směrem. „Na láskování s děvčaty budete mít celé léto. Pojd'te sem.“

Bruno i Još poslechli a přidali se ke skupině studentů shromážděných kolem krátkovlasého profesora, který se dnes při chůzi opíral o hůl. Nepoužíval ji vždycky, magicky upravená protéza mu obvykle umožňovala chodit prakticky bez kulhání. Dnes ho však zřejmě pahýl pravé nohy, o niž přišel ve velké válce, bolel.

„Poslyšte, je mi jasné, že během prázdnin zcela ztratíte disciplínu,“ řekl Kosiba a několik žáků se zasmálo. „Ale než se tak stane, dáte si ještě pořádně do těla. Připravil jsem pro vás malé cvičení.“

Još se pro sebe zamračil. Malé cvičení v podání profesora Kosiby obvykle znamenalo námahu na samé hranici možností. Něco, při čem se zatraceně zapotí.

Kosiba přešel ke staré studni na okraji cvičiště. Svému účelu nesloužila už dávno, protože byla téměř po okraj zanesená jílovitým bahnem. To s Brunem a Serjožkou zjistili, když z ní před pár týdny z nudy o přestávce sundali dřevěný poklop, jímž byla zakrytá – právě ten poklop, který zrovna zvedal profesor Kosiba.

Skupina dětí se zvědavě přesunula blíž. Još natáhl krk, aby lépe viděl.

„Všichni krok dozadu,“ přikázal profesor. Jantar na jeho usměřovači zazářil a v hloučku to vzrušeně zašumělo. Kosiba na hodinách nekouzľil často, ale téměř všichni slyšeli od starších spolužáků zvěsti o tom, co umí.

Ze studny se ozvalo podivné bublání. Pak se přes kamenný okraj začalo přelévat mazlavé žluté bláto. Žáci uskočili vzad, aby se neumazali, ale bahno neputovalo po zemi daleko – naopak, začalo stoupat do výšky, tvarovat se, až nabralo podobu čtyř postav vzdáleně připomínajících lidí. Měly nepravidelně tvarované hlavy, široká ramena, dlouhé paže a silné, těžkopádně působící nohy. A z hrudi každého z nich trčel květ blatouchu.

„Golemové,“ vydechla Alexandrina Ule.

„Bahňáci,“ opravil ji nadšeným tónem Bruno. „Brünburští bahňáci. Ti jsou proslulí.“

Još, který o brünburských bahňácích ani jejich proslulosti dosud neslyšel, naprázdno polkl. Nejblíží z hliněných soch natáhla ruku, aby od svého stvořitele převzala dřevěnou čepel, a následně se postavila do základní kachehandové pozice.

Profesor Kosiba rozdál zbraně zbylým bahňákům. Pak se otočil zpět ke svému žactvu. „Jak jste nejspíš pochopili, posledním úkolem závěrečné hodiny letošního roku bude utkat se s poněkud neobvyklým soupeřem. Použijte vše, co jste se naučili. Vítězem se stane ten, komu se podaří useknout blatouch.“

„Jak máme ten květ useknout, když jste nám dal jenom dřevěné nože?“ ozval se Serjožka. Přestože za rok na Brünburgu ztratil většinu svého přízvuku, nějaké šučevské slovíčko mu občas přece jen uteklo.

Profesor se usmál a položil před své žáky bednu, kterou následně dramatickým pohybem otevřel. Uvnitř se zaleskl kov.

„Tentokrát budete poprvé bojovat skutečnými čepelmi. Alespoň budete mít proti soupeři drobnou výhodu. Věřte mi, budete ji potřebovat.“

Još tomu věřil. Dnes by nejspíš na svojí straně potřeboval celé osazenstvo předsvětí, aby vyhrál nad Brunem. Postavit se profesorovým bahňákům se v jeho stavu rovnalo téměř sebevraždě.

Rézi měla pravdu s těmi kruhy pod očima, vážně toho moc na dnešek nenaspal. Od Světlodaru už uplynulo několik měsíců, ale Još měl občas pocit, jako by se to všechno stalo včera. Míval noční můry. Většinou si nebyl jistý, co z jejich obsahu zahlédl v Marcelově mysli a co už si přibarvuje jeho vlastní hlava – a to představovalo jeho jedinou útěchu. Aspoň malou naději, že ty věci, které vídá, nikdy nebyly skutečné.

„Máme tu nějaké dobrovolníky, kteří by chtěli začít?“ probral profesor Kosiba Joše ze zamyšlení. Brunova ruka vystřelila vzhůru. „Dobře, pane Vaněcki. Někdo další?“

„Já, pane profesore.“ To se přihlásil plavovlasý Nikola Peyerl, zemětepec a na počet vítězství vůbec nejlepší kachehandista z ročníku. Bruno se na něj zakřenil, když přišel blíž. Nikola mu to oplatil. Znali se dobře; ostatně spolu chodívali trénovat i mimo výuku.

Proti posledním dvěma bahňákům se postavili Serjožka a Alexandrina. Čtvrtvampýr působil vedle vysoké živosejky ještě drobněji než obvykle.

„Výborně,“ řekl profesor Kosiba. „Takže – pravidla vám jistě nemusím připomínat.“

Čtveřice žáků si převzala zbraně a obřadně se uklonila svým hliněným protivníkům. Ti gesto poněkud toporně zopakovali. „KOMANZ!“ křikl Kosiba.

Bruno se vrhl bez zaváhání kupředu. Još rozpoznal typické pořadí rychlých výpadů, jimiž jeho kamarád obvykle souboj začínal. Bahňák zaujal obranné postavení a celkem bez potíží se Brunovu útoku vyhnul. Još si s úšklebkem pomyslel, že on sám by už nejspíš zavrával a spadl. Bahňák zaútočil a Bruno jen taktak uskočil. Soudě dle toho, jak se tvářil, ho rychlost hliněné přišery překvapila. Lehce sražil čelo a couvl do obranného postavení vrby.

„To byl jasný zásah, pane Niculescu! Stáhněte se,“ přikázal Kosiba. Još stočil pohled k Serjožkovi, který se s nešťastným výrazem sbíral ze země. Přes košili se mu táhla dlouhá blátivá šmouha.

Bruno se zatím držel, bylo na něm ale vidět, že je pro něj souboj mnohem složitější, než když před chvílí stál proti Jošovi. Ani Rézino halasné povzbuzování mu příliš nepomohlo. Mnohem častěji se bránil, vykrýval výpady a uskakoval. Přesto to byl na pohled krásný boj. Bruno i bahňák se pohybovali neuvěřitelně ladně, skoro jako by tančili.

Zato Alexandrina a její bahňák oproti nim působili vyloženě neohrabaným dojmem. Jejich střet byl přehlídkou nepromyšlených hmatů levačkou, jimiž se vzájemně snažili znehybnit ruku s nožem. Marně.

„Pozor, slečno Ule!“

Pozdě. Profesor Kosiba své varování vyřkl právě v okamžiku, kdy se Alexandrina při úhybném manévru téměř nechala vytlačit za vyznačenou čáru označující prostor pro souboje, zavravorala a málem upadla. Bahňák její chvilkovou nepozornost využil k útoku.

A další z čtveřice byla vyřazena. Zbýval už jen Nikola a Bruno. Oba vypadali, že jsou rozhodnutí vyhrát za každou cenu, svaly napjaté a v obličeji výrazy naprostého soustředění. Nikola bojoval agresivně, jeden výpad za druhým, jako by nechtěl dát soupeři možnost vydechnout.

Bruno naopak promýšlel každý pohyb, snažil se efektivně kombinovat figury a chvaty. Vyrázil vpřed, levačkou odrazil protiútok a rychlým seknutím zasáhl blatouch na hrudi hliněného stvoření. Jeho stonek však nepřetáhl, trefil pouze list. Z řad pozorovatelů to zklamaně zabučelo. Bruno polohlasně zanedával a stáhl se.

I Nikola se dostal blatouchu na dosah. Příležitost však promarnil. Jeho výpad postrádal Brunovu preciznost. Minul – a kratičká ztráta rovnováhy ho stála vítězství. Bahňák ho zasáhl dřevěnou čepelí a zaneřádl mu jílovitým blátem záda košile.

„Pan Peyerl končí!“

„Bruno, do toho, věříme ti!“ křikla Rézi.

Bruno se nadšeně zazubil. Opojen zjištěním, že je posledním zbývajícím bojovníkem, ještě zvýšil své úsilí. Po chvíli už ale bylo zřejmé, že ho přemáhá únava. Ruce zůstávaly přesné a rychlé, ale nohy už zpomalovaly.

Joše překvapilo, že zpomaluje i bahňák. Vlastně se pohyboval hodně podobně jako Bruno samotný. Když zaútočil z pozice lišky, držel čepel úplně stejně divně jako on. V tomhle Kosiba Bruna opravoval snad stokrát. Još ho úplně slyšel, to jeho: „*Soupeř by vám vyrazil zbraň jediným úderem, pane Vaněcki! Tak nadaný kachehandista, jako jste vy, si na to přece musí dát pozor!*“ Ale Brunovi se zjevně vzpomínka nevybavila. Další sek vedl směrem k bahňákovu břichu. Stvoření při úhybu trochu zakolísalo, rovnováhu si však udrželo. A dalším úderem srazilo překvapeného Bruna k zemi.

„KONEC!“ křikl Kosiba. Čtveřice bahňáků se stáhla. Bruno se neohrabaně sbíral z písku cvičiště, kroutil hlavou a něco si pro sebe mumlal. Prohru nesl těžce. „Příliš jste se soustředili na vítězství a málo na soupeře,“ poznamenal profesor. „Takže, kdo bude pokračovat? Nezdržujeme se, další čtveřice, prosím!“

Još se ani tentokrát nepřihlásil. Ne však proto, že by se bál prohry nebo ztrapnění – něco ho napadlo a chtěl si to ověřit.

Proti bahňákům se postavila tři děvčata, živosejky Viktorie s Lucinou a živlovládkyně Madla. Čtveřici doplnil zemětepec Šebestián. Još je pečlivě pozoroval už od prvních kroků. Brzy si všiml, že bahňák, kterého se snažila porazit Viktorie, přenáší v útočných pozicích příliš rychle váhu na přední nohu. Madlin soupeř zase držel zbraň příliš nízko. Još si vybavil, že při předchozí hodině zrovna za tohle Madlu Kosiba vyplísnil a Viktorie zase často mívala potíže při balančních cvičeních.

Madla a Viktorie skončily během chvilíčky s blátivými šmouhami na halenkách. Lucina a Šebestián se drželi déle, ale nakonec i oni byli bahňáky poraženi. Profesor Kosiba všem poděkoval za účast a vyzval další čtveřici.

„Já půjdu, pane profesore,“ zdvihl ruku Još.

„Výborně, pane Vaněvski, už jsem myslel, že se neodhodláte,“ usmál se profesor a podal Jošovi zbraň. Poděkoval, ale její rukojeť stiskl trochu nejistě. Byla chladná a o něco těžší než dřevěné makety.

Ani si nevšiml, kdo z dalších spolužáků se přihlásil do posledního souboje. Jakmile dostal svou čepel, soustředil se jen na bahňáka. Takhle z blízka působil větší a znepokojivější. Ve tváři bez očí jako by se pořád přelévalo mazlavé bláto a širokými rameny netvora prorůstala hustá spleť kořenů, které patřily blatouchu trčícímu z jeho hrudi. Joše napadlo, že kořeny nejspíš drží celého bahňáka pohromadě a dodávají mu životní sílu.

Uklonil se. Bahňák udělal totéž. „KOMANZ!“ křikl Kosiba a Još vyrazil.

Prvních pár výpadů bylo značně obezřetných, on i bahňák si udržovali odstup. Pak Još doopravdy zaútočil – mnohem ostřeji a rychleji než při svém prvním dnešním souboji s Brunem. Jeho cílem bylo donutit bahňáka, aby musel využít vykrytí jako u postavení vrby.

Jen jestli to správně pochopil...

Do dalšího útoku dal všechnu sílu, kterou ze svého unaveného těla dokázal vyždímat. Bahňák uskočil. Žádná vrba, jen zimolez. *Zatraceně!* Još se stáhl do původního postavení a rozmýšlel další krok.

Bahňák také couvl. Hrbil se. Když předtím bojoval s Brunem, měl úplně jiné držení těla, a když stál proti Lucině, našlapoval zvláště na špičky. Teď už si byl Još téměř jistý, že ví, o co tady běží. Jen ho donutit použít vrbu. To přece nemůže být tak těžké.

Jenže bahňák se vrbě vyloženě vyhýbal. Jako by věděl, co má Još v úmyslu.

„Pane Maryško, konec, to byl zásah!“ slyšel Kosibu. *Soustřed’ se.* Soustřed’ se jen na tu zatracenou hroudu bahna.

Hrouda bahna se soustředila na něj. Dalšímu útoku taktak unikl.

„Slečno Sagnierová, zásah, stáhněte se!“

Jen koutkem oka zaznamenal, jak jeho spolužačka s nesouhlasným kroucením hlavy vyklízí pole. Už bojovali jen dva – on a ještě jakýsi kluk, ze kterého viděl jen rozmazanou šmouhu zad. Bahňák znovu zaútočil. Još ustoupil do pozice zimolezu.

„JAUVAJS! Zmetku!“ slyšel odkudsi zprava.

„Ale no tak, co ten slovník, pane Kneife,“ ozval se Kosibův káravý hlas. „Posad’te se, bojoval jste dobře.“

„Ta věc mi málem přelomila ruku!“ zlobil se poražený chlapec.

„Ukažte... Zahýbejte prsty... Pošlu vás za profesorkou Špíglovou, ale osobně si myslím, že to nic nebude...“

Još se cíleně snažil vytěsnit okolní zvuky, ale tlukot vlastního divoce bušícího srdce mu zněl v uších pořád. Je sám. Už jen on a bahňák.

„Do toho, Joši!“ povzbuzoval ho Bruno.

„Pust’ se do něj!“ dodávala Rézi.

Odolal pokušení jim odpovědět něco ve smyslu, že jestli mu chtějí pomoci, měli by mlčet. Bahňák s dalším útokem váhal, kroužil kolem něj, jako by přemítal, z jakého úhlu bude nejlepší vést další ránu.

Nejspíš to zkusí zleva, hezky dlouhý diagonální sek směrem k Jošově pupíku.

Dvě čepele, dřevěná a kovová, se střetly. „To je ono!“ křikl Bruno.

Útok! Još poskočil dopředu. Bahňák konečně couvl a pokusil se o postavení vrby, ve kterém se mu přesně dle Jošova očekávání zamotaly nohy. Spadne. Samozřejmě že spadne. Teď, nebo nikdy!

Kovová čepel se mihla vzduchem a přetřela zelený stonek blatouchu. Kouzlo, které drželo bahňáka pohromadě, prasklo jako mýdlová bublina. Bahňák se rozprskl v louži mazlavého bláta a ohodil Joše od hlavy až k patě.

„Výborně. VÝBORNĚ!“ křikl Kosiba. „Pan Vaněvski vítězí!“

Još si utřel obličej a zamžoural. Nastal jeden z těch vzácných okamžiků, kdy mu bylo líto, že ve škole ze zásady nenosí brýle. Aspoň by neměl ten blivajz v očích. Pěkně to páliło.

„Počkejte, hned se o to postarám,“ slyšel odněkud zprava profesora. Jeho lehce rozmazaný zrak zaznamenal záblesk usměřovače. Vzápětí se Jošovo zorné pole vyjasnilo a on uviděl Kosibův rozzářený pohled a nevěřící výrazy spolužáků.

„Još vyhrál? Još?“ ozvala se Alexandrina tónem, v němž se mísilo překvapení a zklamání.

„Nejspíš chytil druhý dech,“ pokrčil rameny Bruno a už se k Jošovi hrnul. „Gratuluju, kamaráde!“

„Pan Vaněvski na rozdíl od vás ostatních pochopil, že u kachehandového souboje musí být hlava rychlejší než ruka,“ řekl profesor Kosiba a zvedl ze země useknutý květ blatouchu. „Proto v kachehandu nevyhrávají nejsilnější ani nejzručnější, ale ti, kdo dokážou číst protivníka.“ Pak vytáhl z kapsy malý kovový medailonek se sklíčkem, které opatrně vyloupil a schoval pod něj kvítek. Vzápětí obojí spojil pomocí magie. „To je pro vás,“ podal medailon Jošovi. „Vzpomínka na vaši výhru. Pro mnohé možná nečekanou, ale zaslouženou.“

„Děkuji,“ řekl Još a stiskl dar, který ještě maličko hřál, v dlani. Snažil se přitom příliš nevnímat Brunův lehce závistivý pohled. Profesor Kosiba se otočil ke zbytku skupiny.

„Přátelé, hodina je u konce! Zatleskejte si, solidní výkony, všichni. Vraťte čepele – dřevěné sem, kovové zpátky do truhly. A prázdniny můžete strávit přemýšlením nad tím, proč jste dnes své protivníky nedokázali porazit. Ještě se s nimi totiž rozhodně uvidíte. Na shledanou! Kachehandu nazdar!“

„Zdar, zdar, zdar!“ zakřičela skupina v odpověď.

Još si posbíral věci a vydal se za Rézi, která mu ze svého stanoviště u zábradlí uznale tleskala. Než k ní dorazil, odchytili ho Bruno a Nikola, každý za jednu paži, aby nemohl utéct.

„Nezdrhej, Jošte, musíš nám přece prozradit, jak se ti to povedlo!“ řekl Nikola.

„Jojo, a nechcem slyšet, že to bylo jenom štěstí!“ dodal Bruno. Smáli se, ale Još vnímal jejich závist a trochu zášti, v Brunově případě ze všech sil potlačované.

„Slyšeli jste Kosibu,“ ozvala se Rézi, než stačil Još odpovědět. „Pochopil, jak bahňáci fungují. Proto vyhrál. Naprosto férově.“

„Jeho výhru přece nikdo nezpochybňuje, Danbergová,“ mávl rukou Nikola. „Jen chceme vědět, jak se to stalo.“

„Dělali stejné chyby jako my,“ vysvětlil Još a vymanil se z jejich sevření. Když ho pustili, přestal tak intenzivně vnímat jejich emoce. Byla to úleva. „Při tom prvním souboji jsem si všiml, že tvůj bahňák, Bruno, drží v lišce čepel stejně divně jako ty. A Madlin měl nůž vždycky moc nízko, zrovna jako ona. Takže jsem toho svého přiměl ustoupit do vrby...“

„A on hodil držku!“ rozesmál se Bruno. „To je k neuvěření. Měl jsi ale pořádnou výhodu, když už jsi viděl všechny ty předchozí souboje.“

„Kdyby ses nehnal do všeho po hlavě, taky sis toho mohl všimnout,“ poznamenala Rézi.

„Dokonce i já jsem viděla...“

„Jaké chyby jsem dělal já?“ přerušil ji Nikola. „Čeho sis všiml u mě, Jošte?“

„Jsi moc rychlý,“ odtušil Još.

Nikola se rozesmál. „To je něco, s čím dokážu žít. Díky. Pěkný prázdniny.“

Još, Bruno a Rézi ho chvíli sledovali, jak odchází. Jakmile byl on i ostatní členové skupiny z doslechu, Rézi se znovu zahleděla na Jošův obličej. „Jsi hrozně bleďý. Zase jsi nespál, vid’.“

„Ale spal. Jenom blbě.“

„Měl by ses nechat vyšetřit. Ty tvoje sny...,“ začala Rézi.

„Neměl jsem vám o nich vůbec říkat,“ nenechal ji domluvit Još.

„Spíš jsi o nich měl říct někomu, kdo ti s nimi dokáže pomoci. Tvoje máma je přece mysloléčitelka, ta by určitě uměla...“

„Se svojí mámou o tomhle rozhodně mluvit nebudu. Navíc se to zlepšuje.“ To nebyla úplně pravda. Nezlepšovalo se to a mámě o snech dávno řekl, svým kamarádům ale ani jedno

přiznávat nehodlal. Možná by pomohlo, kdyby na světlo darové události tolik nemyslel, ale on si nemohl pomoci. Zajímal ho, jak asi dopadla profesorka Hajenko i co udělali Dagon a členové rady pro magii se zajatým Stregoborem.

Ještě mnohem častěji ale vzpomínal na Marcela. Od té chvíle, kdy mu pomohl utéct před Dagonem, o něm neslyšel. Věděl, že duchové na útěku asi sotva posílají dopisy, ale přesto... něco v něm si přálo vědět, že je v pořádku, jak jen v pořádku může mrtvá duše být, to je vše.

„Určitě ti pomůže, když si přes prázdniny odpočineš,“ řekla Rézi moudře.

Tím si Još nebyl jistý. Raději zvedl ze země svou školní brašnu a vydal se pomalým krokem směrem k nádvoří. „Pojďme radši do hradu. Měli bychom se připravit na večer.“

„Tak brzo...?“ podivila se Rézi.

„Jo, Još totiž potřebuje aspoň dvě hodiny na to, aby si rozčesal vlasy,“ vysvětlil Bruno smrtelně vážným tónem. Još se na něj zamračil. Zato Rézi se upřímně rozesmála a vzala oba kamarády kolem ramen. „Fakt nevím, co bez vás budu celé léto dělat, kluci.“

Tahle poznámka donutila i lehce uraženého Joše k úsměvu.